

СЁННЯ У НУМАРЫ:

● Да днія выбараў у мясцовыя Саветы ● Камсамольскае жыццё ● Да следуюць студэнты ● У групах і на курсах ● Кнігі нашых выкладчыкаў ● БДУ — спартуны

Беларускі УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, МЯСЦКОМА, КАМІТЭТА ҚАМСАМОЛА І ПРАФКОМА
БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОУНАГА ЧЫРВОНAGA СЦЯГА ДЗЯРЖАУНАГА
УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

№ 16 (1014)

ЧАЦВЕР, 17 мая 1973 г.

Цана 2 кап.

Год выдання XXXVIII

З ПАЗІЦІЙ НАВУКОВАЙ АРГАНІЗАЦЫІ

Вучоны савет універсітэта заслухав даклад праектара па вучебнай работе прафесара С. А. Умрайкі «Аб наўуковай арганізацыі наўчальнага працэсу і яго пла-навання на 1973—1974 на-вучальны год». Дакладчык адзначыў, што прынятая ЦК КПСС і Саветам Міністраў СССР пастанова «Аб мерах па далейшаму ўдасканален-ю вышэйшай адукациі ў краіне» вызначыла не толь-кі меры расшырэння машта-баў вышэйшай адукациі, але і змянення яе структуры, зместу, форм і метадаў наўуковай арганізацыі наўчальнага працэсу. Таму і ў зацверджаным рэктаратам і парткомам плане мерапрыемстваў па выкананню гэтай пастановы многа ўвага ўде-даецца наўуковай арганіза-цый наўчальнага працэсу.

Што трэба разумець пад наўуковай арганізацыяй на-вучальнага працэсу? Дакладчык тлумачыць: комплекс чэрапрыемстваў, звязаных з правільным адбо-рам інфармацый, якая адпа-вядзе сучаснаму ўзроўню

наўку, тэхнікі, вытворчас-ці і культуры і перспектывам іх развіцця; з наўукова-абгрунтаваным планаваннем вучебнай работы; ўдасканаленiem наўчальнага працэсу шляхам больш эфектыў-най пастаноўкі наўкукова-ме-тадычнай работы і выкары-стания тэхнічных сродкаў; вывучэннем і на гэтай пад-ставе разумным выкары-станным бюджету часу студэнтаў і выкладчыкаў; з падрыхтоўкай і павышэн-нем кваліфікацыі наўкукова-педагагічных кадраў; пра-вільнай расстаноўкай і мэ-танакіраваным выкарыстан-нем выкладчыкаў; ўдаска-наленнем камуністычнага выхавання студэнцкай мола-дзі; паляпшэннем умоў пра-цы, быту і адпачынку студэнтаў і выкладчыкаў.

Дакладчык больш падра-бязна выклалаў змест некаторых з пералічаных бакоў праблемы, падкрэсліў, што наўкуковая арганізацыя на-вучальнага працэсу — гэта не ломка традыцыйных ме-тадаў і форм наўчання, а далейшае ўдасканаленне та-

го, што набыта, разумнае спалучэнне новага і трады-цыйнага.

Прыняўшы ўдзел у абе-меркаванні даклада прафесара А. Н. Сеўчанка, В. Р. Заўрыеу, І. С. Цішкевіч, Ф. М. Нічай, дэкан фізфака І. П. Зяцькоў, дэкан фа-культэта па наўчанню замежных грамадзян К. К. Герман, праектар па наў-куковай работе Л. В. Валадзько, начальнік ваеннаі ка-федры У. В. Лютаў заваст-рылі ўвагу на неабходнасці больш напружанай сама-стайной работы студэнтаў і актыўназыці лекцыйнага ўздзяжня; ўдасканаленні праграм курсаў і метадыч-най работы; больш шырокім выданні вучэбных дапамож-нікаў; дакладней спецыя-лізацыі наўчання; папа-ненні лабарантскага саставу і г. д.

Падводзячы вынікі абе-меркавання, рэктар БДУ прафесар У. М. Сікорскі вы-казаў думку, што пропланаваны даклад дасць штур-шок творчай работе на фа-культэтах і кафедрах у кі-

рунку наўковай арганіза-цыі працы. Звернута ўвага на абаґульненне перадавога вопыту і распаюсюджанне яго. Есць цікавыя рашэнні ўзнятых у дакладзе пытан-нія на геаграфічным, гісто-ричным і іншых факультэ-тах, і трэба, каб дасягненні факультэцкіх калектываў, карысныя знаходкі ў наў-куковай арганізацыі працы хутчэй становіліся здабыткам усіх.

Савет універсітэта па-стаяні:

Адбрыць асноўныя пала-жэнні даклада.

Дэканам факультэтаў, ме-тадычным камісіям і загад-чыкам кафедр абе-меркаваць на саветах, пасяджэннях камісій і кафедр меры па практичнаму ўкараненню наўковой арганізацыі на-вучальнага працэсу ў 1973—1974 наўчальным го-дзе.

Вузбнаму аддзелу, дэка-натам і кафедрам арганіза-ваць вывучэнне лепшага вопыту ў іншых вну і ва уні-версітэце і ўкараніць яго ў практику.

Рэдакцыям «Весніка» і газеты «Беларускі універ-сітэт» увесці рубрыку «З вопыту ўкаранення наўку-ковай арганізацыі наўчальнага працэсу».

Лічыць мэтазгодным па плану рэктарата заслухаваць на савете універсітэта ў 1973—1974 наўчальным го-дзе даклад аднаго з дэканаў і загадчыкаў кафедр аб ука-раненні ў наўчальны працэс больш дасканальных яго форм і метадаў, загадзя вы-вучышыць стан гэтай работы на факультэце.

Рэкамендаваць агульна-універсітэцкім кафедрам і кафедрам факультэтаў уклю-чыць у планы наўковых даследаванняў распраоўку праблем наўковой арганізацыі на-вучальнага працэсу.

Аддзелу наўкукі універсі-тэта распрацаўваць прыклад-ную тэматыку даследаван-няў указаных праблем і да-весці яе да факультэтаў і кафедр да 1 кастрычніка 1973 года.

будаўнічы камітэт дзяку-юць студэнтам, выкладчи-кам, кіраўніцтву філалагічнага факультэта і рэкта-рату за вялікую дапамогу ў выкананні планаў капіталь-нага будаўніцтва ў трэцім, рашаючым годзе пяцігодкі і жадаюць паспяховага за-вяршэння наўчальнага го-да».

СЛАЎНА

ПАПРАЦАВАЛІ

Водгукі аб ударнай пра-цы нашых студэнтаў у час Камуністычнага суботніка працягваюць паступаць ба-універсітэт. Вось адно з пісьмаў, якое прыйшло ў адрас рэктарата з Першага Мінскага мантажнага ўпраўлення спецтрэста «Белсантэхмантаж» № 2. У ім гаворыцца: «Кіраўні-

цтва, партбюро, будаўнічы камітэт з вялікім задаваль-нінем адзначаюць актыў-ны ўдзел студэнтаў і вы-кладчыкаў філалагічнага факультэта ў нядзельніку на будаўнічых аўтаках на базе нашага ўпраўлення. У ім прынялі ўдзел 250 студэнтаў і пяць выкладчыкаў. Усе яны працавалі з вялі-

кім натхненнем і стараннем і поўнасцю выканалі дадзе-ны ім заданні. У выніку добраўпарадкавана тэрыто-рия базы, на аўтаках пра-ведзены падрыхтоўчыя ра-боты па мантажу сантэкс-стэм на будаўніцтве 289-кватэрнага жылога дома і

Кіраўніцтва, партбюро і

будаўнічы камітэт дзяку-юць студэнтам, выкладчи-кам, кіраўніцтву філалагічнага факультэта і рэкта-рату за вялікую дапамогу ў выкананні планаў капіталь-нага будаўніцтва ў трэцім, рашаючым годзе пяцігодкі і жадаюць паспяховага за-вяршэння наўчальнага го-да».

аграфічнай наўку, правіль-нае разуменне заканамер-насцей прыроды. Філасофія і географія адзінай ў выхаванні наўковага матэрыялістычнага светапогляду.

У выступленнях дэканаў І. Г. Родзіна, М. І. Жукава, прафесара В. І. Сцяпанава была падкрэслена важнасць адбывашася абе-меркавання. Намечаны шлях дас-нейшай сумеснай наўковай ра-боты дзвюх кафедр.

М. РАМАНКЕВІЧ,
супрацоўніца кафедры
марксіцка-ленінскай
філасофії.

краіны і ў нашай рэспублі-цы. В. Р. Заўрыеу падкрэсліў вялікае сацыяльнае значэнне праблем аховы прыроды і рацыяналізму выкары-стания прыродных багаццяў, паказаў канкрэтную розніцу ў падыходзе да прыроды ва ўмовах капіталь-най сістэм і развіто-га сацыялістычнага грамад-ства. Было прыведзена мно-

га цікавых фактаў. Даклад выкликі ў вялікі інтарэс і шмат пытанняў, на якія ад-казаў прафесар В. Р. Заў-рыеу.

Дацэнт Э. В. Клесава, вы-ступаўшы з садакладам «Аб адзінстве філософіі і географіі», паказала агульныя тэарэтичныя вытокі марксіцка-ленінскай філа-софіі і фізічнай географії, раскрыла на прыкладзе ге-

аграфіі і геалогіі палажэнне аб ператварэнні наўкукі ў не-пасрэдную працягкую сілу. Дакладчык падкрэсліў таксама значэнне метада-лагічных прынцыпаў дыя-лектычнага матэрыялізму для развіцця фізічнай геа-графії.

Ва ўмовах сучаснай наў-кука-тэхнічнай рэвалюцыі велізарнае значэнне набывае выхаваўчае значэнне ге-

Набліжаецца сесія. І на сённяшнім пасяджэнні кафедры марксіцка-ленінскай філасофіі га-лоўнае пытанне — абе-меркаванне экзамена-цыйных белетаў. Даклад-вае дацэнт кафедры А. І. Самускевіч (на здымку злева).
Фота Д. Чаховіча.

17 чэрвеня—
Дзень
выбараў
у мясцовыя
Саветы

Ва універсітэце ідзе падрыхтоўка да выбараў у мясцовыя Саветы дэ-путатаў працоўных. На факультэцкіх сходах прафесарска-вілы адчынка саставу, рабочых і служачых вылуча-ны кандыдатуры ў са-стаду акруговай выбар-чай камісіі. Камісія ўжо прыступіла да работы.

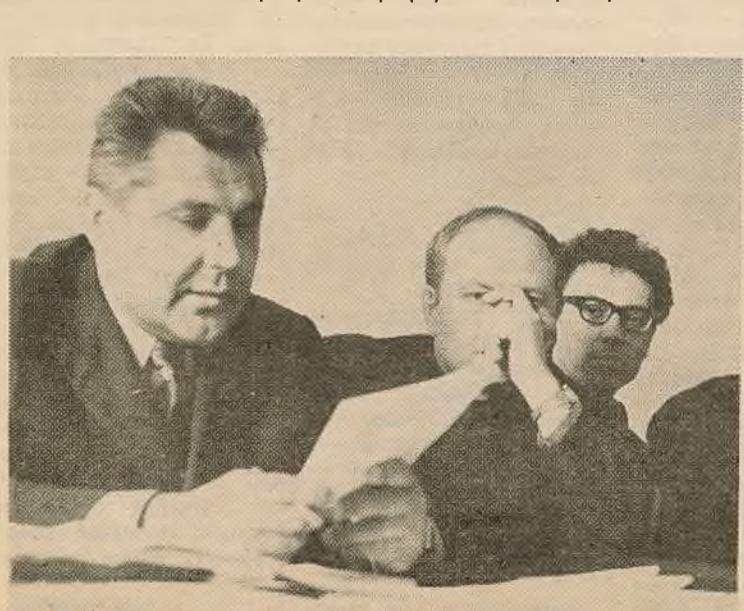
У корпусе юрыдычна-га факультэта працуе агітпункт. Узначальвае яго старши выкладчык кафедры грамадзянска-гі права і працэсу юры-дычнага факультэта В. П. Дуон. Кожны ве-чар расчыняюща перад выбаршчыкамі дзвёры гэтага невялікага і ўтульнага пакоя. Тут можна знайсці літаратуру або атрымаць кан-сультацыю па савецкай выбарчай сістэме, пагар-таць свежыя газеты і ча-сопісы.

План работы агітпункта прадугледжвае многа цікавых мерапрыемстваў: гутаркі аб дэмакратич-ных прынцыпах Савец-кай выбарчай сістэмы, сустрэчы з удзельнікамі Вілайкай Айчынай вайны, дэманстрацыю фільмаў, юрыдычныя кан-сультацыі па сямейнаму кримінальному праву, сустрэчы выбаршчыкаў з дэпутатамі Акцябрскага райсавета мінулага склі-кання і з кандыдатамі ў дэпутаты.

Нядына адбыўся ве-чар для маладых выбар-шчыкаў. Студэнты пра-слухалі лекцыю «Выбар-чай сістэма СССР», паглядзелі канцэрт мастац-кай самадзейнасці.

Л. АРЛОВА.

ТВОРЧЫ САЮЗ

У групах і на курсах**МЫ—
ВУЧЫМСЯ**

Мы—гэта III група першага курса матфака. Мы вельмі розныя, але ёсць у нас адно, агульнае для ўсіх, — любоу да матэматыкі. Па выніках першага семестра наша група — лепшая на курсе. Чаму? Спачатку было цяжка, як і ўсім пачынаючым. Ад напружання балела гавала. Нанешне, не хапала і часу. Гэта быў самы цяжкі перыяд, перыяд пераходу ад школы да ўніверсітэта, асвяенне складанай праграмы вучобы, перабудова мыслення. І мы паступова прывыклі, хоць некаторым для гэтага спатрэбіўся цэлы семестр. У многім нам дапамагалі сустэречы са студэнтамі старших курсаў. Яны расказвалі нам аб tym, як трэба рыхтавацца да экзаменаў, як рацыянальна размяркоўваць свой час. Актыўна пачаў працаваць акадэмічны сектар, які ўзначальвае Ю. Цішын, і к канцу семестра спрабы наладзіліся.

Першую сесию мы здалі лепш, чым астатнія групы нашага курса. Але гэта не мяжа.

У другім семестры справы пайшли больш паспяхова, хлопцы і дзяўчата сталі наведваць гурткі па матаналізу, лінейнай і вышэйшай алгебры. Заняткі ў гуртках вельмі дапамаглі нам у засвяенні вучэбнай праграмы, павыслі паспеховасць, расшырылі наш кругагляд.

Ажыўлася і грамадскае жыццё ў нашай групе. Асабліва спадабаліся і запомніліся ўсім гутаркі аб ГДР, аб космасе (падрыхтаваў яе С. Марцьянаў). На сваім патоку мы правялі канферэнцыю аб культуры паводзін савецкага чалавека. Добра, што аднакурснікі імкнуцца не толькі выдатна вучыцца, але і ўдзельнічаць у грамадскай работе, займацца спортом. Спорт дапамагае дабывацца поспехаў у вучобе.

Хутка зноў экзамены. Набліжэнне сесіі, канешне ж, крыху хвалюе. Але мы верым, што другая сесія будзе здадзена лепш за першую, таму што ўсе магчымасці для гэтага ў нас ёсць.

А. СУРКОУ,
камсорт.

С. ПАТАПЕНКА,
стараста.

**Камсамольское
ЖЫЦЦЕ**

Студэнтаў-шэфаў, калі яны працуюць з агенцікам і ўкладваюць У сваю справу ўсю душу, заўсёды з радасцю сустрэкаюць і ў школах, і ў дзіцячых пакоях, і ў воінскіх часцях. На пасяджэнні партбюро факультэта прыкладной матэматыкі, дзе падводзіліся вынікі работы камсамольцаў у падшэфных арганізацыях, шэфскі сектар быў адзначан як адзін з лепшых ва ўніверсітэце. Кіруе сектарам студэнта III курса Л. Малькова.

Работа сектара нялётная. Асаблівасці гэтай работы ў том, што большасць падшэфных — гэта школьнікі 5—8 класаў, г. зн. самы «цяжкі» ўзрост. Важкотыя павінны мець талент выхавацеля, не толькі быць выдатнымі арганізатарамі, эрудытамі, але і вельмі чулымі, уважлівымі педагогамі. І вось, напэўна, гэта цяжкасць, якая абраецае радасць адносін, узаемнае давер'е важа-

тага і школьніка, і прыцягае многіх студэнтаў у педатрады.

У дзіцячых пакоях пры домакірауніцтвах працујуць два педатрады ФПМ. Яны дапамаглі наладзіць тут работу гурткоў і секцый, установілі дзяжукурства важкотых. Са сваімі авабязяцкамі студэнты спраўляюцца добра. Многія з іх карыстаюцца заслужаным аўтарытэтам. Асабліва хочацца адзначыць Т. Мінаеву, Р. Аўласенку, Г. Гуцьеву. Гэта першакурснікі, але зарэкамендавалі яны сябе нядрэнна.

У пяці падшэфных школах студэнты дапамагаюць вучням праводзіць зборы атрадаў, рэпетыцыі мастацкай самадзейнасці, розныя конкурсы. У СШ № 18 Мінска важкотыя арганізавалі перапіску з піянірамі г. Севастополя, з кіргізскімі школьнікамі. Тут хутка асвоіліся і пра-

цуюць студэнты Н. Хоха і Л. Халадзіліна. Піянерам СШ № 110 студэнты аказваюць дапамогу ў вывучэнні матэматыкі, фізікі. Разам са сваімі важкотыя вучні робяць культпаходы ў кіно, музеі, вывучаюць гісторыю роднага краю.

Даўнія сувязі існуюць у камсамольцаў ФПМ з Ляхавіцкай і Негарэльскай школамі Дзяржынскага раёна і Славабодскай школай Столбцоўскага раёна. Тут студэнты чытаюць лекцыі аб ўніверсітэце, расказваюць аб сваім студэнцкім жыцці, дапамагаюць ва ўсім. Нядына яны сабралі каля 500 кніг і перадалі іх у Ляхавіцкую школу. Любяць і паважаюць у гэтай школе важкоту, студэнту IV курса Л. Цапура, якія з натхненнем працуе з вучнямі.

Не парываюцца сувязі і з падшэфнымі воінскімі часцямі, куды часта завітае з канцэртамі

факультэтская агітбрэгада.

Аб работе важкотых ФПМ можна гаварыць яшчэ шмат. Але і тут, пэўна, сустракаюцца цяжкасці. Вось што гаворыць Л. Малькова:

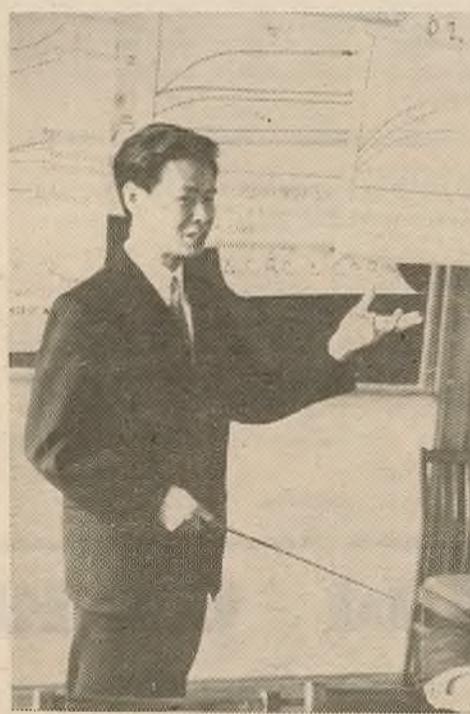
— Цяжкасці? Яны, вядома, бываюць. Я, напрыклад, кірую сектарамі толькі год і спачатку многае не ведала. Рабіць першыя самастойныя крокі заўсёды цяжка, а вопытных настаўнікаў у мяне не было. Прайда, часта дапамагаю парадамі А. Новікаў, кіраунік нашай агітбрэгады. Але цяпер сектар, як кажуць, стаў на ногі. Сённяшнія цяжкасці — гэта, у асноўным, вырашэнне арганізацыйных пытанняў: дзе знаходзіці добра гаяняста для дзіцячага пакоя, як дастаць для школы неабходныя дапаможнікі, пад-

рыхтаваць ранішні і г. д.

Нягледзячы на тое, што зроблена нямала, камсамольцы шукаюць усё новыя формы і методы работы са сваімі падшэфнымі. Напрыклад, у пачатку сакавіка разам з факультэтскай агітбрэгадай у Ляхавіцкую школу ездзіў танцавальны калектыв аднаго з падшэфных дзіцячых пакояў. Такая сумесная паздравка была арганізавана ўпершыню і прайшла паспяхова.

Адным словам, можна быць упэўненым, што ў шэфскім сектары будуть і далей працаўаць з натхненнем, ініцыятывой, працаўаць так, каб шэфства было сапрауднай дапамогай, дружбай.

С. ШЫДЛОЎСКАЯ,
[Прэс-цэнтр камітэта
камсамола].

НОВЫХ ПОСПЕХАЎ!

Ідзе пасяджэнне вучонага савета. Ля дошкі — наші добрыя знаёмы, выпускнік фізфака і аспірантуры БДУ Нгуен Куане Мінь. З 1962 года ён быў студэнтам, пасля заканчэння ўніверсітэта працаўаў на радзіме, а потым вярнуўся ў Мінск, каб завяршиць работу над заікавішай яго навуковай проблемай.

І наразіце, абарона дысертацыі на тэму «Вывучэнне упływu гама - выпраменяньня на параметры фотаэлектронных памнажальнікаў».

Навуковы кіраўнік, афіцыйныя апаненты адзначылі працаўістасць і навуковую добраусмленнасць дысерантанта, высокі эксперыментальны ўзровень і актуальнасць работы маладога вучонага.

Члены вучонага савета, вядомыя беларускім фізікамі цэпла павінішавалі в'етнамскага калегу і пажадалі яму далейшай плённай працы на радзіме.

Тэкст і фота
М. НЕЧЫПАРЭНКІ.

У РОЛІ ДАСЛЕДЧИКАЎ

Вялікая ўвага да навукова-даследчай работы студэнтаў, якія знайшлі не-пасрэднае адлюстраванне ў вядомай пастанове партыі і ўрада «Аб мерах па далейшаму ўдасканаленію вышэйшай адукацыі ў краіне», невыпадковая, таму што яна садзейнічала павышэнню якасці падрыхтоўкі маладых спецыялістаў, развівае творчую ініцыятыву, прывівае навыкі даследчай працы.

Значна палепшылася на-вукова-даследчая работа студэнтаў у нас, на юрыдычным факультэце. Асноўная форма — удзел у студэнціх навуковых гуртках. Цяпер на факультэце дзейнічае 18 такіх гурткоў, у якіх працуе ка-мно 400 чалавек, г. зн.

больш 40 працэнтаў усіх студэнтаў, якія знайшлі не-пасрэднае адлюстраванне ў вядомай пастанове партыі і ўрада «Аб мерах па далейшаму ўдасканаленію вышэйшай адукацыі ў краіне», невыпадковая, таму што яна садзейнічала павышэнню якасці падрыхтоўкі маладых спецыялістаў, развівае творчую ініцыятыву, прывівае навыкі даследчай працы.

Значную арганізацыйную работу праводзіць сектар савета СНТ, якім кіруе студэнт III курса А. Шчэма. Сектар плануе работу, вы-пускае інфармацыйныя бю-летэні.

Вялікая значэнне нада-еца працягдзенню трады-цыйных навуковых канфе-рэнций, на якіх падводзіцца вынікі студэнцай навуко-вой творчасці. Выступаючыя з дакладамі і навуко-

вымі паведамленнямі, студэнты дэманструюць сваю навуковую зрудыццю, вынікі творчых пошукоў. Канферэнцыі — важная форма выхавання і падрыхтоўкі маладых спецыялістаў. Яны ўмацоўваюць і пашыраюць сувязі паміж вучонічымі і садзейнічымі пакояў вучытэлем.

У час XXX ўніверсітэцкай студэнцай навуковай канферэнцыі прыйшлі сенкіцы пасяджэнні і на нашым факультэце. У шасці секціях было заслушана 46 навуковых паведамленняў. Усе яны прысвечаны актуальнym пытанням дзяржавы (навуковы кіраўнік доктар юрыдычных навук С. Р. Віхаряў); Р. Дзмітрук «Крымінальнае узложэнне 1903 г. у Расіі» (навуковы кіраўнік дакэнт В. В. Сароніна); Л. Савасцянянавай «Бюджэтныя права мясцових Саветаў» (навуковы кіраўнік доктар юрыдычных навук С. Р. Віхаряў);

Прыемна адзначыць, што студэнтаў было прадстаўлены ўсе курсы факультэта. Актыўна ўдзельнічала ў работе навуковага гуртка студэнт-вячэрнікі І. Басецкі, які выступіў на пасяджэнні сенкіцы дзяржавы, адміністрацыйнага права і савецкага будаўніцтва з паведамленнем на тэму «Аб некаторых пытаннях абнаўлення саставу дэпутатаў мясцовых Саветаў БССР».

Многія настыры студэнты прынялі ўдзел у студэнціх навуковых канферэнцыях іншых вну краіны. У прыватнасці, трэцякурснік В. Гаро выступіў з навуковым паведамленнем у Тартускім ўніверсітэце, пяцікурснік І. Пагарэлава — у МДУ, Л. Савасцянянава — у Казанскім, А. Гаўрынау — у Кіеўскім ўніверсітэтах, Н. Якімовіч — у Харкаўскім юрыдычным інстытуце і Г. Грынёў.

Канферэнцыя не завяршила навуковую работу

студэнтаў у бягучым навучальным годзе. Прадстаўці выбраць і рэкомендаваць на гарадскі і рэспубліканскі конкурсы лепшыя са студэнціх прац.

Далейшага павышэння патрабуе ўзровень студэнцай навукова-даследчай работы. Да ўдзелу ў гуртках трэба шырэй прыцягваць студэнтаў вячэрніга аддзялення. Неабходна прадумыць і арганізацыйна вырашыць пытанне аб формах судадносін вучэбнай і навукова-даследчай работы. Студэнтам, якія вызначыліся, трэба смялей даваць магчымасць займацца па свабоднаму раскладу, індывидуальных планах. Стандычна ўплывала б на даследчую работу студэнтаў і выданне зборнікаў тэзісаў навуковых дакладаў і паведамленняў. Карысны таксама абелівопытам арганізацыі навукова-даследчай работы студэнтаў паміж факультэтамі.

I. МАРЦІНОВІЧ,
професар, куратар СНТ.

ДРУГАЯ СЛАВІСТЫЧНАЯ

Відаць, гэта заканамерна, што наш універсітэт — вядучая вну рэспублікі — стаў першым і ў такім важным навуковым пачынаннем, як арганізацыя і правядзенне рэспубліканскіх славістичных канферэнций. Афіцынна такія канферэнцыі носяць назыву «Тыпалогіі і ўзаемадзеянне славянскіх моў і літаратур» і правядзяцца раз у піць гадоў — як і сусветныя з'езды славістаў. Дарэчы, адбывающеяяся таксама ў год правядзення з'езду славістаў.

Так, першая канферэнцыя прыпала на 1968 год, сёлетня праходзіць напярэдадні VII міжнароднага з'езда славістаў, які ў жніўні збіраецца ў Варшаве.

У праграме канферэнцыі, што сёня пачынае свою працу на філалагічным факультэце, — каля 180 навуковых дакладаў і паведамленняў. У асноўным гэта даклады беларускіх славістаў, вучоных універсітэтаў і педынстытутаў рэспублікі. Гэта большасць прадстаўлена выкладчыкамі вясмы філа-

лагічных кафедр БДУ. Аднак зялёк на ўздел у канферэнцыі падало нямала вучоных-філолагаў з Расіі, Украіны, Прыбалтыкі, Малдавіі і іншых краёў і рэспублік Савецкага Саюза.

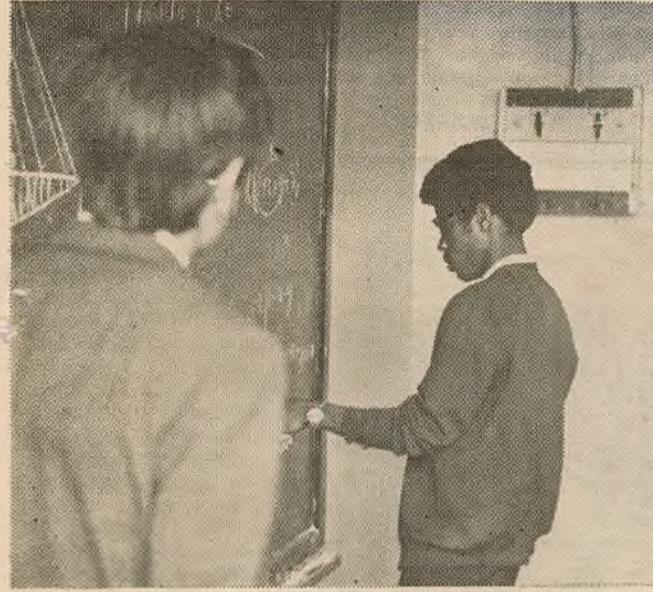
Прыязджаюць у Мінск і вучоныя — славісты трох універсітэтаў, з якімі БДУ падтрымлівае асабліва цесныя контакты, — іенская, Сафійская і Кракаўская. Гэта сведчыць і пра папулярнасць «мінскай славістичнай», і пра прызнанне навуковых заслуг славістаў

нашага універсітэта, у прыватнасці — супрацоўнікаў кафедры агульнага і славянскага мовазнаўства. Вучоныя кафедры, і перш за ёсё яе загадык А. Я. Супрун, — ініцыятары і актыўныя ўзделыкі правядзення гэтых канферэнций.

Толькі на пленарным пасядженні будуть заслушаны даклады прафесараў М. Р. Парчані «Праблема вывучэння ўзаемадзеяння славянскіх літаратур», А. Я. Супруна «Праблема сістэмай арганізацыі спецыяльных дакладаў М. Г. Булахава,

— ініцыятачы — з друку выходзяць тээты дакладаў і паведамленняў.

Другая славістичная пачынае сваю работу. Несумненна, яна ўніе шмат новага ў распрацоўку праблем ўзаемадзеяння славянскіх моў і літаратур, у айчынную філалогію. В. РАГОІША.

На здымках: практичныя заняткі па матэматычнаму аналізу ў студэнтаў I курса ФПМ. Ля дошкі — Інасенсія Лімонт (Куба).

Фота Д. Чаховіча.

КАБ ЖУРНАЛІСТАМ З ВАЦЦА...

Гэта нічога, што сёлетні май — хадды. Пяцікурсікам усё роўна горача: ідзе абарона дипломных работ.

На факультэце журналистикі — гэта своеасаблівы працэс, у ходзе якога выяўляюцца творчыя магчымасці будучага журналіста, яго ўмение працаўца з матэрыялам.

На апошнім пасяджэнні Дзяржаўнай камісіі было абаронена дзеяцьця работ студэнтамі дзённага і завочнага навучання. Значную цікавасць прадстаўляюць дипломныя А. Смольская «Вобразнасць у марксістка-ленинскай публіцыстыцы», М. Апандрукоў «Журналіст у беларускім дакументальном кіно», М. Ярасона «Уроці майстэрства А. Аграноўскага», А. Казанікава «Публіцыстыка Якуба Коласа ў гады вайны» і А. Ласінскага «Фатаграфія на тэлебачанні». Усе яны атрымалі выдатную адзнаку.

Л. ЛІДЗІНА.

З першага курса пачынаюць спрабаваць свае творчыя сілы студэнты геаграфічнага факультэта. Гэта спраба — курсавыя работы. На працы навучальнага города яны слухаюць адзін з асноўных раздзелаў геаграфічнай навукі «Агульнае землязнаніства», які чытаюць выкладчыкі кафедры фізічнай геаграфіі зарубежных краін. Гэты предмет дае ўявленне аб Сусвеце, усеагульных заканамернасцях развіцця планеты Зямля, глыбей знаёміць студэнтаў з такімі паняццямі, як клімат, рельеф, расліны і жывёльны свет і г. д. Набытыя веды даюць магчымасць упершыню ў жыцці сесці з напісанне навуковай работы.

Вядома, першыя самастойныя крокі заўсёды

ПА ШЛЯХУ ДА ВЕДАЎ

даюцца нялёгка. Тут на дапамогу прыходзяць выкладчыкі — кіраунікі курсавых работ.

У кірауніцтве студэнткімі курсавымі ў нас прымаюць ўзел усе члены кафедры, — рассказвае яе загадык прафесар В. Р. Заўрушэу, — ад асістэнта да прафесара. Выдатна спраўляючыца са сваімі абавязкамі настайнікі прафесар В. П. Якушка, дацэнт М. В. Лэўрыновіч і многія іншыя.

Зацікавіць студэнта выбранай тэмай, дапамагчы скласці план работы, падабраць неабходную літаратуру і навучыць правільна карыстасцца ёю — гэта толькі палова клопатаў. Най-

больш пытанняў у студэнта ўзікае ў працэсе работы. Тут адыхрываючыя саю ролю сістэматычныя консультацыі. На кафедры фізічнай геаграфіі зарубежных краін яны праводзяцца ў строгай адпаведнасці з гравікам, з тым разлікам, каб студэнт і выкладчык маглі рацыянальна спланаўваць сваю нагрузку. Вялікую дапамогу пры напісанні курсавых работ аказваюць кабінеты, лабараторыі і мінералагічны музей геофака. Тут з'яўсёды можна падабраць неабходны матэрыял, атрымаць карысную парадку.

З кожным годам расширяецца тэматыка курсавых работ, паглыбліва-

еца іх змест. Калі на першым курсе студэнты выбирайаць тэмы па агульных раздзелах науки, то на другім ім пропануюцца больш складаныя і конкретныя тэмы, звязаныя, напрыклад, з даследаваннем асобных геаграфічных раёнаў, асобных краін, рэгіёнаў. Сёлета, напрыклад, многія работы студэнтаў прысвечаны вывучэнню азёр і рак Беларусі, методыцы выкладання геаграфіі ў школе, фізіка-геаграфічнай харкторыстыцы зарубежных краін, таіх, як Балгарыя, ГДР, Бангладэш. Некаторыя курсавыя работы перарастаюць у дипломныя. Аб высокай якасці іх выканання га-

ворыць той факт, што многія напісаныя на іх аснове навуковыя працы вылучаюцца на рэспубліканскі конкурс. У мінулым годзе з 10 тэхнічных работ, вылучаных на абароне курсавых сёлетаў склаў 4.75. Пасляхова справіліся са сваімі заданнямі студэнты першага курса С. Субоцін, У. Дудкін, Т. Махніч, вячэрнікі III курса В. Казлоў, В. Люсіна і многія іншыя. Напісанне курсавой работы для іх стала яшчэ адной важнай ступенькай да вяршыні ведаў. А. КОСЦІН.

НОВЫЯ КНІГІ ПА ФІЗІЦЫ

1. Березін, Ф. А. Лекцыі по статистической физике. М., Изд-во Моск. ун-та, 1972.

2. Воспоминания об А. Ф. Иоффе. Сборник. Л., «Наука», Ленинград, 1973.

3. Геронімус, Я. Л. Теоретическая механика. Очерки об основных положениях. М., «Наука», 1973.

4. Пьезополупроводниковые преобразователи и их применение. М., «Энергия», 1973.

5. Радиоспектроскопия. Сборник статей. М., «Наука», 1973.

6. Расчеты атомных и ядерных констант. Вып. 2. Рига, 1972.

7. Смирнов, Б. М. Асимптотические методы в теории атомных столкновений. М., Атомиздат, 1973.

8. Спектроскопия. Методы и применения. Труды 6-го Сибирского совещания по спектроскопии. М., «Наука», 1973.

9. Фано, У. и Купер, Дж. Спектральные распределения сил осцилляторов в атомах. Пер. А. С. Хайнана. М., «Наука», 1973.

«...Здавалася б, навошта разлучацца з любімымі людзьмі? Дзеля іншых? З якімі таксама разлучацца? А з імі дзеля чаго? Дзеля таго, каб нарэшце разлучыцца з усімі разам!»

Гэта ўрывак са спектаклем па п'есе А. Валодзіна «З любімымі не разлучацца», размовы аб якім вяліся на творчай сустрэчы студэнтаў IV курса факультэта журналистикі з рэжысёрамі і артыстамі Рэспубліканскага тэатра юнага гледача імя 50-годдзя камсамола Беларусі. Спектакль, які нікога не пакінуў раўнадушным, не мог не даць штуршука да вялікай і важнай размовы аб праблемах тэатральнага мастацтва наогул, сучасным напрамку яго развіцця і Тэатру юнага гледача ў прыватнасці.

— Задача тэатра з нашай спецыфікай — стварыць свой рэпертуар, мець сваі аўтараў і, галоўнае, свайго гледача, патрабавальнага і актыўнага, — сказаў у пачатку Мікалай Міхайлавіч Шыко, галоўны рэжысёр.

І адразу ж пасыпаліся пытанні зацікаўленых студэнтаў.

— Скажыце, ці не баяліся вы, як пастаноўшчык, неразумення з-за вялікай умоў-

насці рэжысёрскага рашэння п'есы?

— Кожны па-свойму успрымае любы факт. Гэта жа і з тэатрам. Тому магчымасць неразумення кімсці не выключаеца. Але ці не здаецца вам, што ёсьць у гэтым доля і вашай віні.

Тэатр, як вядома, закране

тыя ж праблемы, якія спрабуюць вырашыць усе, і рабочі друку таксама. А журналісты часам не ўдзяляюць належнай увагі тэатру.

— Але ж ці не забываеце, якія разніцы ёсць між рэжысёрам і гледачом?

— Вядома. Але ва ўмоўнасці ёсьць сваё рашэнне зерне, якое і прымуше нас звяртацца да такой пастаноўкі п'ес. Глядач павінен думаць. Трэба, каб ён выйшаў з тэатра, а спектакль працягваўся ў яго душы, у роздумах. Калі дасягнется гэта — значыць праца артыста не загінула марна.

— Згодны. Гледач па-

трэбна выхоўваць. Толькі тады можна будзе дасягнучы мэты — выхаваць чалавека.

А гэта значыць, што тэатр павінен ісці ўперадзе, весці людзей за сабой.

— Правильна. Наколькі я разумено, перад рэжысёрам стаяла менавіта гэта задача і пры пастаноўцы п'есы

— Трагічнасць лёсу, харкторыстыцы зарубежных краін — паказаць гэта рэалістична нялёгка. Уся справа была ў тым, не як сыграць, а як перажыць, пражыць кавалачак яе жыцця на сцене.

— Але ж ці не забываеце, якія разніцы ёсць між рэжысёром і гледачом?

— Вельмі прыемна, што вы разумееце асноўную думку спектакля. У жыцці істоты не можна думкі не мімікі, але і актыўных

страва!

Не разлучайцеся з любімымі!

Да глыбіні душы

ўзрушавае трагедыя галоўнай герайні.

— Дарэчы, Юлія Яўгеневна, расхажыце аб працы над ролій Кацярыны, — просіць адна са студэнтаў Ю. Палосіну.

— Цяжка яна мне давала-

га сябе», запрасіў студэнтаў на прэм'еру. Пацікавіўся думкамі аб новым спектаклі (некаторыя са студэнтаў праглядзелі яго) і выказаў жаданне бачыць у студэнтах журфака не толькі гледачоў, але і актыўных памочнікаў калектыву ТЮГа.

— Мы шукаем новыя

МЕЦЬ СВАЙГО ГЛЕДАЧА

А. Валодзіна. Ідэя неразумення чалавека чалавекам, адзіноты ў нацоўне вырашана на вельмі ясна. А думка аб свабодзе ў хакяні?

Хіба пасля спектакля не разумееш, што абсолютнай свободы ў хакяні не існуе? Свобода ад каго-сі для другога? Ад чаго-небудзь дзеля іншага?

— Вельмі прыемна, што вы разумееце асноўную думку спектакля. У жыцці істоты не можна думкі не мімікі, але і актыўных

формы супрацоўніцтва з гледачамі. Мяркуюм стварыць саветы гледачоў пры тэатральных спектаклях.

На развітанне выкладчыца факультэта Е. Л. Бондарэвіча ад ім прысутных падзякаўала гучна. Я пасля спектакля «Чаму ж мне не

ПАЛЕСКІЯ СКАРБЫ

Кніга, якая ляжыць перад намі, першая з серыі «беларускі фальклор у сучасных запісах»*. Яна выйшла пад рэдакцыяй народнага артыста СССР, выдатнага знаўцы беларускай народнай творчасці Р. Р. Шырмы. Пільна, уважліва і патрабавальная сачыў ён не адзін год за збіральніцкай работай выкладчыкаў і студэнтаў на сваёй роднай Брестчыне, удзельнічаў у аблеркаванні матэрыялаў, шчодра дзяліўся з пачынаючымі фальклористамі вопытам і ведамі, даваў парады гурткоўцам,

* Беларускі фальклор у сучасных запісах. Брестская вобласць. Традыцыйныя жанры. Складальнік В. А. Захараў. Мінск, выдавецтва БДУ, 1973.

таму і кніга атрымалася не-звычайнай.

Першае, на што звяртаеш увагу, — гэта бежава-зялёная вокладка зборніка, якая як бы сімвалізуе само Палессе, яго лясы, лугі, забалыну калгасных палёў. Удала падабран і эпіграф да ўсёй кнігі — радкі з вершаў П. Броўкі:

У Беларусі
Кожны куточак,
Дзе ты ні пойдзеш, пяе...
Звонкае слова,
Звонкая песня,
Звонкае сэрца яе.

Адным з такіх куточкаў і з'яўляеца самабытны палескі край, які мае сваю шматважовую герайчную гісторыю і багатую народную культуру. Творы, сабраныя на Палессі ў наш час, здзіў-

ляюць сваёй красой і сілай. Гэта сапраўдная народная пазэзія, якая ніколі не стэрэе. Не адно пакаленне хваливало яна сваёй непаўторнай прыгажосцю, высокім мастацкім вобразам. Прачывае яна хваливаце і нашага сучасніка: у народнай пазэзіі ён знаходзіць думкі, сучучныя свайму светапогляду.

У аснову кампазіцыі кнігі пакладзен гісторыка-географічны прынцып, які дае магчымасць паказаць своеасаблівасць беларускіх традыцыйных вуснапазэтычных твораў, запісаных у Брестскай вобласці ў наш час. Большасць з іх публікуецца ўпершыню. У зборнік уключаныя лепшыя ўзоры амаль усіх жанраў беларускага фальклору — песні, частуш-

кі, прыказкі, прымаўкі, загадкі, паданні, казкі.

Як вядома, для славесна-музычных твораў уласцівы злітнасць слова, музыкі і выканання. У зборніку ёсьць нотныя праклады, падбор якіх зрабіў голоўны дыржыр Дзяржаўны акадэмічны харовай капэлы БССР У. І. Раговіч. Гэта дало магчымасць паказаць не толькі багатую і разнастайную тематику народных песень, але і іх цікавую меладычную падававую структуру.

У кнізе ўмела спалучаюцца навуковыя артыкулы, этнографічныя апісанні, пазытычныя і музычныя матэрыялы. Змест — указальник дазваляе ўявіць сабе размер работы, праведзенай пад кіраўніцтвам прафесара Л. І. Філлюўскай і дацэнта В. А. За-

харавай студэнтамі — філагамі і выкладчыкамі І. І. Лушчыцкай, Д. Ф. Фёдараўым, А. В. Карасёвай, Р. І. Яраслаўчавай, Р. М. Кавалёвой, І. С. Скарапанавай, Н. П. Еўсцігнеевай, С. М. Ніколенка, В. Д. Літвінкам, Т. В. Здановіч. Вось ужо сам год яны наведваюць вёску за вёскай, знаёміца са славутымі народнымі спевакамі, якія даюць магчымасць адчуваць непаўторнае хараштво, сілу і жывіццёвасць фальклору, кронач партызанскімі сцежкамі, сустракаюцца з праслаўленымі героямі Вялікай Айчыннай вайны, старанна запісваючы ўсё, што мужні, таленавіты беларускі народ збярог для сваіх нашчадкаў.

Кніга «Беларускі фальклор у сучасных запісах» ужо сустрэла ўвагу і прыхільнасць чытачоў, усіх тых, каго хвалюе прыгажосць народнага слова.

В. БЯЛЯУСКАЯ.

Для многіх замежных студэнтаў, што прыехаў вучыцца ў БДУ, універсітэцкія сцэны сталі месцам іх творчага адпачынку.
НА ЗДЫМКУ: выступаючы в'етнамскія студэнты.

Фота К. ГЕРМАНА.

КРЫТЕРЫЙ
АРГАНІЗАВАНАСЦІ

Крос — гэта не толькі спартыўныя паядынак, але яшчэ і спартыўнае свята, дэманстрацыя арганізаційнага, адзінства, масавасці. І можна з упэўненасцю сказаць, што калі факультэт паспяхова выступае на спаборніцтвах па кросу, то арганізаційна-спартыўная работа там пастаўлена добра. Менавіта высокай арганізаційнасцю можна растлумачыць перамогу каманды ФПМ, якая аказалася намнога мацнейшай за іншыя. Сума месцы ў каманды ФПМ — 105,4. Далей ідуць каманды: гістофака (145,8), біяфака (174,1), журфака (177,6), хімфака (185,5), матфака (225,3), фізфака (226), філфака (233,3), юрфака (256,5), геофака (268,1).

ПЕРШЫЯ—ГІМНАСТКІ ФПМ

У гімнастычнай зале адбылося першынство БДУ па мастацкай гімнастыцы. У спаборніцтвах прымалі ўдзел і вядомыя майстры, і разрадніцы з груп падрыхтоўкі. Больш паспяхова ў спаборніцтвах выступілі дзяўчата каманды ФПМ. Па праграме майстроў паспахова спаборнічалі Л. Вараб'ёва, А. Цярохіна і Н. Гарбунова. Яны і занялі трэці першыя месцы. Хочацца адзначыць майстры спорту, Лену Цярохіну. Выдатніца, на працягу ўжо трох год яна паспахова выступае за зборную каманду ўніверсітэта.

Сярод дзяўчат-першараразрадніц перамагла студэнтка матфака В. Баканава.

I ФІЗФАКА

Закончылася першынство БДУ па спартыўнай гімнастыцы. Пераканаўчую перамогу ў спаборніцтвах атрымала каманда фізічнага факультета, другое і трэцяе месцы адпаведна ў гістофака і біяфака.

МЕСЯЧНИК БЯСПЕКІ РУХУ

Вясна ўносіць свае карэктывы ў бяспеку дарожнага руху. Значна павялічваюцца аўтамабільныя і людскія патонкі на вуліцах. Рэзям з гэтым павялічваецца і магчымасць дарожнага-транспартных здарэнняў. Таму невыпадковое раашэнне МУС СССР іменем ў гэту пару, з 15 мая па 15 чэрвеня, праvodзіць у краіне месячнік бяспекі руху. Мерапрыемствы гэта ўжо стала традыцыйным, панолькі праводзіцца кожны год. Мэта яго — дабіцца, каб на нашых вуліцах і дарогах па-

менышлася колыкасць дарожна-транспартных здарэнняў, скараціцца лік нашчасных выпадкаў.

Мінулагодні месячнік яшчэ раз пераканаўчай даказаў сваю карысць: у гэты перыяд на 18 працэнтаў панізілася дарожная аварыйнасць, скарацілася колыкасць парушэнняў правіл пешаходаў і вадзіцеляў. У гэтым заслуга не толькі адной міліцыі. Вялікі ўклад унеслі грамадскія арганізацыі, падпрыемствы, школы, вну. І цяпер, складаючы планы месячні-

ка, мы вялікія надзеі ўскладалі на сваіх памочніках: рабочых, інжынерна-тэхнічных работнікаў, студэнтаў, выкладчыкаў школ і інстытутаў. Выканком Мінскага гарадскага Савета дэпутатаў працоўных прыняў спецыяльнае раашэнне аб правядзенні месячніка.

Зыходзячы з гэтага раашэння, кіраўнікі аўтатранспартных цэхаў, аўтамабільных паркаў, гаражоў павінны паклапаціца аб tym, каб мэты і задачы месячніка былі даведзены да кожнага вадзіцеля. Гэтае пытанне

рэкамендумеем уключыць і ў павестку партыйных і камсамольскіх сходаў, дзе быўлі б намечаны канкрэтныя мерапрыемствы па бяспеке руху транспарту і пешаходаў.

Вядома, што пешаход — асноўная фігура на вуліцы, таму выхаванню пешаходаў павінна быць нададзена першасць. У школах, гарадскіх піянерскіх лагерах, вышэйшых сярэдніх спецыяльных навучальных установах, а таксама на падпрыемствах неабходна праводзіць планамерную работу па вывучэнню

правіл дарожнага руху. Небайдонна ў кожным калектыве выдзеліць грамадскіх працапагандысту. Пралаганы правіл руху можна быць кожны, найбольш падыходзячы ў гэтых адносінах чалавек: старшакласнік, настаўнік, студэнт, інженер-на-тэхнічныя работнік і г. д.

Падтрымание ўсіх гэтых патрабаванняў будзе садэйніца парадку ў дарожнім руху, скараціць колыкасць дарожных нашчасцяў.

І. ХУДЗЕЕУ, начальнік ДАІ УУС Мінгарвыканкама.

СЕМЕСТР

АДПАЧЫНКА

У штабах студэнціх будаўнічых атрадаў звычайна ў гэты час удакладняюцца працоўныя аўкты, байцы вывучаюць тэхніку бяспекі, рыхтуюцца да ўдарнай працы. Хутка рушаць кур'еры, а за імі рэйкі паніксуць у розныя раёны краіны эшалоны з байцамі атрадаў. Але не кожнаму студэнту пашчасліўца стаць на працоўную вахту. Ім прыходзіцца задумца над тым, як правесці летнія канікулы. Многія ж пасля залікаў і экзаменаў адчуваюць патрэбу ў адпачынку. Ад разумнай яго арганізацыі залежаць добры настрой, запас бадзярасці, поспехі ў вучобе.

Ужо цяпер студэнты выбіраюць маршруты турысцікіх паходаў, паездак па гарадах і вёсках нашай Радзімы. Клапоціца аб арганізацыі адпачынку студэнтаў і прафкомом БДУ. Па яго пущёўках многія пабываюць у студэнцкім аздараўленчым спартыўным лагеру «Нарач» на беразе возера Нарач. У пачатку ліпеня падмесьцца флаг адкрыцца летняга сезона. У лагеры, у адразненне ад мінулых год, будзе адпачываць замест чатырохсот 750 студэнтаў. Яны атрымаюць магчымасць здаць нормы комплексу ГПА, удзельнічаць у турысцікіх паходах па краіне блакітных азёр, пазнаёміцца з новабудоўлямі савецкай Літвы. Чакае іх і цікавая культурна-масавая праграма. Змогуць студэнты і папрацаўца. Штогод яны аказваюць данаму мясцовым калгасам.

Пашырый прафком і абмен пущёўкамі ў спартыўна-аздараўленчых лагерах з іншымі вну. Ужо цяпер вядуцца перагаворы з Ленинградскім, Вільніскім, Львоўскім, Калінінградскім універсітэтамі. Тыя, хто будзе адпачываць па пущёўках гэтых вну, пазнаёміцца з брацкімі рэспублікамі, знойдзут новых сябров.

Каля двухсот студэнтаў універсітета адпачнуть па льготных пущёўках у дамах адпачынку і на турысцікіх базах.

Шырока развіт ва універсітэце так званы самадзейны турызм: пешы, горныя, лыжны, водны, паходы. Арганізацій, навучаннем, забеспячэннем усім неабходным жадаючых падарожнікаў займаецца турысцікі клуб. Ахрама паходзіцца па месцах баявой, працоўнай славы савецкага народа, турклуб плануе далёкія паходы па Карпатах, Уралу, Карельскай АССР.

М. ДРОЗД,
старшыня прафкома.

ЗАПРАШАЕ СПАРТЫЎНЫ ЛАГЕР

Сёлета спартыўна-аздараўленчы лагер будзе працаўцаць у трох зменах: I — з 1 па 20 ліпеня, II — з 20 ліпеня па 8 жніўня, III — з 8 жніўня па 27 жніўня. Каб забяспечыць сябе пущёўкай, не траціце часу і падавайце заявы ў прафбюро факультэту.

М. МАЦЕЙКА.

Рэдактар
А. А. НІКОЛЕНКА.